

**PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti slávnostného odhalenia
pamätníka Juraja Tranovského**

Liptovský Mikuláš, 18. 9. 2026

Vážený pán generálny biskup Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku
a predseda Ekumenickej rady cirkví v Slovenskej republike,

vážený pán primátor mesta Liptovský Mikuláš,

vážený pán biskup,

dámy a páni, ctení hostia.

Naozaj vám úprimne vám ďakujem vám za pozvanie a za možnosť zúčastniť sa na slávnostnom odhalení pamätníka venovaného významnému kňazovi a básnikovi Jurajovi Tranovskému.

Jeho osobnosť má obrovský význam pre evanjelickú cirkev augsburského vyznania na Slovensku a zapísala sa natrvalo aj do našich celoslovenských dejín.

Na oslavách 300. výročia od vydania známeho Tranovského spevníka Cithara sanctorum sa zúčastnil vtedajší prezident Československej republiky Edvard Beneš. Dnešné 390. výročie je zasa príležitosťou, aby sme Jurajovi Tranovskému odhalili nový pamätník symbolicky umiestnený v areáli rímskokatolíckeho Kostola sv. Mikuláša.

Táto skutočnosť nám zároveň pripomína okolnosti, ktoré formovali našu históriu. Časy, kedy sa rodila dôležitá a zásadná tradícia ekumenizmu, tradícia tolerancie, dialógu a pokojného spoluzitia ľudí rôzneho vierovyznania.

Dnes túto hodnotu vnímame ako prirodzenú súčasť nášho právneho a spoločenského prostredia, no jej zrod nebol vôbec jednoduchý. V čase, keď tu Juraj Tranovský pôsobil, využívala Kostol sv. Mikuláša evanjelická cirkev. V roku 1680 bol vrátený katolíckej cirkvi.

Trvalo potom ďalších sto rokov, kým tolerančný patent panovníka Jozefa II. vniesol zmier medzi náboženstvá a cirkvi vtedajšej monarchie. Hoci neznamenal ich úplné zrovnoprávnenie, odstránil vtedy aspoň čiastočne diskrimináciu nekatolíckych náboženstiev. A vniesol tak ducha rovnosti či rovnoprávnosti aj medzi ľuďmi.

Vážme si, že sloboda vierovyznania patrí dnes k základným občianskym slobodám a právam, o ktoré sa opiera slovenská spoločnosť. Nie je to samozrejmosť. Dejiny, ale aj

každodenná realita dnešného sveta nás presviedčajú, že sloboda a ľudské práva sú hodnotami, ktoré si žiadajú pozornosť a trvalú ochranu.

Že ich kedykoľvek môže ohroziť nástup fanatizmu či ideológií budujúcich svoj vplyv na nadradenosti – a na diskriminácii ľudí pre ich pôvod, politické presvedčenie, rasu, a tiež aj pre ich vieru. Nedávnou recidívou bola epidémia fašizmu, ktorého vírus plienil Európu počas druhej svetovej vojny.

Ale vždy v kritických chvíľach sa nájdú silné osobnosti vybavené odvahou a obetavosťou. A to nehovorím len o hrdinoch, ktorí za Slovensko bojovali, keď to bolo potrebné. Hovorím aj o ľuďoch, ktorí pozdvihli národ svojím pevným presvedčením, poskytli mu útechu a poskytli nádej.

Povzbudili ho napríklad aj piesňou práve tak ako Juraj Tranovský, ktorého spevník sa dočkal takého obrovského množstva vydaní a stal sa najvydávanejším spevníkom slovenských evanjelikov. Zaujal ma fakt, že sa mnohé exempláre používali ľudia zároveň ako kroniky, či kalendáre, do ktorých si ľudia zapisovali dôležité udalosti, prejavy počasia alebo prírodné javy.

Skúsme si predstaviť, koľko múdrosti a koľko skúseností dnes takéto publikácie obsahujú. Dnešná slávnostná spomienka na Juraja Tranovského a na jeho inšpiratívny historický odkaz v nás oživuje poznanie, že tvorivosť, múdrosť a duchovnosť sprevádzali Slovenky a Slovákov na ich púti dejinami.

Nezabúdajme na to ani dnes, hoci si myslíme, že žijeme v lepších časoch než naši predkovia. A hoci nás rozptyľuje množstvo malicherností, podnety zo sociálnych sietí, každodenné častokrát plytké spory a veru aj prejavy netolerancie a neznášanlivosti.

Pripomeňme si vždy základ, na ktorom budujeme svoju identitu. Duchovné a kultúrne hodnoty spojené s našimi národnými tradíciami, ktoré sú skutočným bohatstvom Slovenska a ktoré náš národ a našu spoločnosť aj naďalej povedú na správnej ceste pokoja a vzájomného zmierenia.

Ďakujem vám veľmi pekne za pozornosť.